

1

Oppgave 1 (teller totalt 25%)

Betrakt et samfunn der tannlegetjenester omsettes i et uregulert marked. Grensekostnadene øker med økende tjenesteproduksjon, og ingen aktører har markedsmakt.

Myndighetene i dette samfunnet vurderer nå å subsidiere tannlegetjenester slik at bruken blir gratis for pasientene. Tjenestene vil i så fall bli produsert av de samme tannlegene som før, med samme kostnadsstruktur som før, men tannlegenes kostnader vil bli dekket av myndighetene. Det planlegges ingen rasjonering eller andre restriksjoner på omfanget av bruken av tannlegetjenester.

Bruk av digital håndtegning

Til denne oppgaven kan du bruke digital håndtegning hvis du ønsker det. Bruk eget skisseark (utdelt). Se instruksjon for utfylling av skisseark på din pult. Husk at farger ikke vil synes etter at ark er lagt til din digitale besvarelsen i Inspira. Spør en eksamensvakt dersom du trenger hjelp.

(a) (Teller 12,5%)

Dersom ingen markedssvikt er til stede, hvordan vil slik subsidiering påvirke i) bruken av tannlegetjenester, og ii) samfunnsøkonomisk effektivitet?

Begrunn svaret ditt. Bruk gjerne en figur.

Skriv ditt svar her...

(b) (Teller 12,5%)

Pek på relevante økonomfaglige argumenter for og/eller mot subsidiering av tannlegetjenester, ut over det som kom fram i svaret ditt til spørsmål 1a). Anta nå at det *kan* finnes markedsvikt, så dette kan diskuteres dersom du mener det er relevant.

Skriv ditt svar her...

2

Oppgave 2 (teller totalt 35%)

I Norge mottar foreldre til barn under 18 år barnetrygd, og beløpet er uavhengig av foreldrenes inntekt. I offentlig debatt de senere årene har flere tatt til orde for at barnetrygden bør behøvsprøves mot foreldrenes inntekt.

Bruk av digital håndtegning

Til denne oppgaven kan du bruke digital håndtegning hvis du ønsker det. Bruk eget skisseark (utdelt). Se instruksjon for utfylling av skisseark på din pult. Husk at farger ikke vil synes etter at ark er lagt til din digitale besvarelsen i Inspira. Spør en eksamensvakt dersom du trenger hjelp.

(a) *(Teller 15%)*

Gi en kort oversikt over sentrale fagøkonomiske argumenter for og mot behøvsprøving av barnetrygden.

Skriv ditt svar her...

(b) *(Teller 15%)*

Betrakt en person med et barn under 18 år. Personen står overfor en gitt timelønn, kan velge fritt hvor mye han/hun vil jobbe, har ingen andre inntekter utenom lønn og barnetrygd, og har ingen annen motivasjon for å være i arbeid enn lønnsinntekt. Se bort fra skatt.

Forklar, gjerne ved hjelp av figurer, hvordan en slik person vil tilpasse sin arbeidstid i følgende tre situasjoner:

i) Det gis ingen barnetrygd.

ii) Barnetrygden er på 10 000 kr årlig per barn, og gis som en universell, ikke behøvsprøvd ordning.

iii) Barnetrygden er på 10 000 kr årlig per barn, men gis bare dersom personen har 200 000 kr eller mindre i årlig lønnsinntekt.

Skriv ditt svar her...

(c) *(Teller 5%)*

I den offentlige debatten hevdes det av og til at behøvsprøving av barnetrygden vil gi svakere økonomisk insentiver til lønnet arbeid. Stemmer dette for alle personer, uavhengig av personens preferanser?

Forklar med utgangspunkt i svaret ditt på spørsmål 2b).

Skriv ditt svar her...

3

Oppgave 3 (teller totalt 30%)

Høsten 2018 avholdt Kristelig Folkeparti (KrF) ekstraordinært landsmøte for å avgjøre et viktig politisk retningsvalg. Årsmøtets beslutninger skulle fattes ved hjelp av flertallsvalg. I en kronikk publisert i forkant av landsmøtet (Aftenposten 25.10.2018), påpekte Aanund Hylland at det ved voteringen kunne tenkes å oppstå *roterende flertall*, også ofte kalt *valgsvikler*.

I kronikken beskrev Hylland de tre aktuelle alternativene på følgende måte:

V = Gå i regjeringsforhandlinger med venstresiden.

SQ = Fortsatt stå utenfor regjering (*status quo*).

H = Gå i regjeringsforhandlinger med høyresiden.

Følgende tekst gjelder for deloppgavene 3b og 3c:

Hylland nevner i kronikken seks ulike måter som landsmøtedelegatene kan tenkes å rangere de tre alternativene på (altså seks ulike preferanseordninger). Hvis vi nummererer disse med romertall, og for hver preferanseordning skriver det mest foretrukne valgalternativet først, deretter det nest mest foretrukne, og det minst foretrukne til sist, kan vi presentere de ulike preferanseordningene slik:

I. H-SQ-V (høyreorientert)

II. V-SQ-H (venstreorientert)

III. SQ-H-V (vil stå utenfor regjering, men mest høyreorientert)

IV. SQ-V-H (vil stå utenfor regjering, men mest venstreorientert)

V. H-V-SQ (vil i regjering, men mest høyreorientert)

VI. V-H-SQ (vil i regjering, men mest venstreorientert)

Bruk av digital håndtegning

Til denne oppgaven (3a, 3b og 3c) kan du bruke digital håndtegning hvis du ønsker det. Bruk eget skisseark (utdelt). Se instruksjon for utfylling av skisseark på din pult. Husk at farger ikke vil synes etter at ark er lagt til din digitale besvarelsen i Inspira. Spør en eksamensvakt dersom du trenger hjelp.

(a) (Teller 10%)

Hva er valgsvikler (roterende flertall)?
Hvilke konsekvenser kan valgsvikler ha?
Under hvilke betingelser kan de tenkes å oppstå?

Skriv ditt svar her...

(b) (Teller 10%)

Anta først at *kun* preferanseordning I, II, III og VI var representert blant delegatene på årsmøtet.

Kunne vi da ha fått valgsykler i avstemningen? Forklar, og vis hvorfor/hvorfor ikke.

(Tips: Det kan være lurt å plassere SQ i midten når du skal vise dette.)

Skriv ditt svar her...

(c) *(Teller 10%)*

Anta nå at alle de seks preferanseordningene I-VI var representert på landsmøtet. Kunne vi da ha fått valgsykler i avstemningen? Forklar, og vis hvorfor/hvorfor ikke.

Skriv ditt svar her...

4

Oppgave 4 (teller totalt 10%)

I påstandene nedenfor viser begrepet "samfunnsøkonomisk lønnsomt" til den definisjonen som er gitt i Finansdepartementets rundskriv R-109(4) fra 2014 (på pensum). Anta at alle kostnader og alle betalingsvillighetsbeløp er målt i nåverdi. Marker om hver påstand er riktig eller gal.

- Riktig svar = 2 poeng
- Feil svar = 0 poeng
- Ubesvart = 0 poeng

Bruk av digital håndtegning

Til hele oppgave 4 skal du IKKE bruke digital håndtegning. Du skal kun huke av på et svaralternativ.

- (a) Hvis vi vet at et tiltak er samfunnsøkonomisk lønnsomt, vet vi også at tiltaket innebærer en reell Pareto-forbedring.

Velg ett alternativ

- Riktig
 Galt

- (b) Hvis vi vet at et tiltak innebærer en reell Pareto-forbedring, vet vi også at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Velg ett alternativ

- Riktig
 Galt

- (c) Hvis vi vet at alle de berørte tilsammen er villige til å betale mer for å få gjennomført et tiltak enn det det koster å gjennomføre tiltaket, vet vi også at tiltaket er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Velg ett alternativ

- Riktig
 Galt

- (d) Hvis vi vet at et tiltak er samfunnsøkonomisk lønnsomt, vet vi også at staten vil få inntekter av prosjektet som minst dekker statens kostnader.

Velg ett alternativ

- Riktig
 Galt

- (e) I en kostnads-virknings-analyse skal alle konsekvenser verdsettes i kroner og øre, så langt dette er mulig.

Velg ett alternativ

- Riktig
 Galt